यातयामंप्रहरात्प्राक्कृतंशीतलतांगतमित्यर्थः यातयामंअर्धपक्वंनिर्वीर्यस्यगतरसेनैवोक्तत्वात्इतिभाष्यं गतरसंरसविमुक्तं पूतिदुर्गंधि पर्युषितंपक्वंसद्राज्यंतरितं उच्छिष्टंभुक्तावशिष्टं अमेध्यंयज्ञानर्हं भोजनंअन्नंतामसप्रियं ॥ १० ॥ यज्ञत्रैविध्यमाह अफलेति विधिदृष्टः आवश्यकतयाविहितः यष्टव्यमेवनतुयज्ञादृष्टमदृष्टंवाफलंप्राप्तव्यमितिमनःसामाधायसमाहितंकृत्वायोयज्ञइज्यतेससात्विकः ॥ ११ ॥ राजसंयज्ञमाह अभिसंधायेति ॥ १२ ॥ विधिहीनंशास्त्रोक्तविधिहीनं असृष्टंनदत्तमन्नंयस्मिन्तंअसृष्टान्नं ॥ १३ ॥ देवाःविष्ण्वाद्याः द्विजाब्राह्मणाः गुरवोमातृपित्राचार्यादयः प्राज्ञाःब्रह्मनिष्ठाः तेषांपूजनं आर्जवमकौटिल्यं ॥ १४ ॥ प्रियंचतत्हितंचप्रियहितंश्रवणकालेपरिणामेचसुखदमित्यर्थः ॥ १५ ॥ मनःप्रसादःरागद्वेषादिराहित्यं सौम्यत्वंपरहितैषित्वं मौनंवाक्संयमः आत्मविनिग्रहोमनोनिरोधः भावशुद्धिःपरैर्व्यवहारकालेमायाराहित्यं इतिएवंप्रकारंअन्यद्दयादिकं एतन्मानसंतपउच्यते ॥ १६ ॥ त्रिविधंकायिकवाचिकमानसभेदेन युक्तैःअवहितैः ॥ १७ ॥ सत्कारःलोकेसाधुरयमितिवाक्पू

यातयामंगतरसंपूतिपर्युषितंचयत् ॥ उच्छिष्टमपिचामेध्यंभोजनंतामसप्रियं ॥ १० ॥ अफलाकांक्षिभिर्यज्ञोविधिदृष्टोयइज्यते ॥ यष्टव्यमेवेतिमनःसमाधायससात्विकः ॥ ११ ॥ अभिसंधायतुफलंदंभार्थमपिचैवयत् ॥ इज्यतेभरतश्रेष्ठतंयज्ञंविद्धिराजसं ॥ १२ ॥ विधिहीनमसृष्टान्नंमंत्रहीनमदक्षिणं ॥ श्रद्धाविरहितंयज्ञंतामसंपरिचक्षते ॥ १३ ॥ देवद्विजगुरुप्राज्ञपूजनंशौचमार्जवं ॥ ब्रह्मचर्यमहिंसाचशारीरंतपउच्यते ॥ १४ ॥ अनुद्वेगकरंवाक्यंसत्यंप्रियहितंचयत् ॥ स्वाध्यायाभ्यसनंचैववाङ्मयंतपउच्यते ॥ १५ ॥ मनःप्रसादःसौम्यत्वंमौनमात्मविनिग्रहः ॥ भावसंशुद्धिरित्येतत्तपोमानसमुच्यते ॥ १६ ॥ श्रद्धयापरयातप्तंतपस्तत्त्रिविधंनरैः ॥ अफलाकांक्षिभिर्युक्तैःसात्विकंपरिचक्षते ॥ १७ ॥ सत्कारमानपूजार्थंतपोदंभेनचैवयत् ॥ क्रियतेतदिहप्रोक्तंराजसंचलमध्रुवं ॥ १८ ॥ मूढग्राहेणात्मनोयत्पीडयाक्रियतेतपः ॥ परस्योत्सादनार्थंवातत्तामसमुदाहृतं ॥ १९ ॥ दातव्यमितियद्दानंदीयतेनुपकारिणे ॥ देशेकालेचपात्रेचतद्दानंसात्विकंस्मृतं ॥ २० ॥

जा मानःअभ्युत्थानाभिवादनादिकायिकीपूजा पूजालाभादि एतदर्थंदंभेनचयत्तपःक्रियतेतद्राजसं चलंविनाशि अध्रुवंअनिश्चितफलं ॥ १८ ॥ मूढग्राहेणअविवेककृतेनदुराग्रहेण आत्मनःशरीरस्य उत्सादनार्थंविनाशार्थं ॥ १९ ॥ दातव्यमेवेतिबुद्ध्यायद्दानंप्रदेयद्रव्यंदीयतेनतुफलमुद्दिश्यदीयते कस्मैअनुपकारिणेप्रत्युपकारासमर्थाय देशेकुरुक्षेत्रादौ कालेसंक्रांत्यादौ यद्दीयतेतत्सात्विकमितिसंबंधः यच्चपात्रेदानंसमर्पणंतदपिसात्विकमितियोजना अत्रआद्योदानशब्दःकर्मणिव्युत्पन्नःप्रदेयद्रव्यवाचीकर्मभूतः तत्संयोगात्संप्रदानेचतुर्थ्यपेक्षा द्वितीयस्तुभावव्युत्पन्नस्त्यागमात्रवाचीतेनतत्रपात्रभूतेपुंसिनचतुर्थ्यपेक्षा कर्मणायमभिप्रैतिससंप्रदानमितिहिपारिभाषिक्याःसंप्रदानसंज्ञायाअत्रकर्मविभक्त्यभावेनाप्रवृत्तेः तेनपात्रेइतिचतुर्थ्यर्थेसप्तमीतिवापात्रशब्दस्यचतुर्थीयमितिवाकल्पनंव्यर्थमेव दानशब्दस्याद्दत्त्याचदेशकालानुपकारित्वविशिष्टेदानमित्येकाकोटिः पात्रेदानमित्यपरा उभयसमुच्चयेतुमहान्गुणइतिभावः ॥ २० ॥

Digitized by Google